

LO CAMP DE TARRACONA

Setmana

Any 5.—Núm. 217.—Dissabte 8 d'Octubre de 1940.

PERIÓDIC CATALANISTA

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públics; volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organització interior de nostra terra; volém que catalans sian los jueges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en l'última instància ls plets y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab enterà llibertat las contribucions y impostos; y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servei tan sols dintre de Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista a 16 de Mars de 1897.)

A los catalanistas

EXCMO. SR. D. ALBERTO RUSIÑOL.

Mi querido amigo: En mi tercera epístola le hablaba de la confusión y desbarajuste que reina hoy en todos los partidos políticos, y de cómo al poder central le será de todo punto imposible hacer nada grande, concreto y determinado en favor de la regeneración de la Patria.

Se reunirán pronto nuestros legisladores; algunos de ellos llegarán a Madrid cargados de laureles oratorios, conquistados en el palenque de los mitins celebrados durante el verano, mitins cuya única consecuencia será soliviantar los ánimos, recrecer los odios personales y ahondar las diferencias que dividen a los desgobernados españoles. Tomarán posiciones en el Parlamento, y.... requeridas sus armas, levantada la visera, enardecidos los corazones y rebosando de ardoroso patriotismo sus nobles e hidalgos pechos, arremeterán con todo, se atacarán, al parecer, furiosamente, diránse tremendas verdades, resucitarán antiguos resquemores, tronarán contra el monstruo del clericalismo que presentará terrible y amenazador, como la sombra de Nino, ante los espantados ojos de los incautos españoles, y hablarán todos del *Salus Patriae suprema lex*; pero la salud y la vida no aparecerán por ninguna parte, y esta pobre y desdichada España seguirá su camino de perdición.

La reapertura de las Cortes, y mayormente si las preside el sagaz e ingenioso parlamentario antequerano, será un nuevo torneo de oratoria, caso que no termine en una pura comedia ó en una sangrienta burla á la Patria común. Maura, como rey de la palabra, vencerá á todos, será como siempre grandilocuente, aparecerá como un Demóstenes, porque tiene en sus manos, en las cuestiones que se van á debatir, razones, argucias y argumentos con los que apastará á sus enemigos; pero no entrará, desgraciadamente, de lleno en la cuestión, no tendrá alientos para tocar al fondo de la herida, no abordará ninguno de los grandes problemas relacionados con la administración ni con la economía política. Se defenderá maravillosamente de todos los ataques, saldrá del paso como Dios y su buena estrella le den á entender, y, si cae, procurará caer artísticamente y como el más arrojante de los gladiadores romanos. Vencido Maura, entrará en completa descomposición el partido conservador, pues solamente Maura lo sostiene y alienta como punto de esperanza, y digo como punto de esperanza, porque no está consolidado todavía. Aun vencedor, habrá de recorrer un doloroso calvario que tal vez le preparan los que hoy mismo se dicen sus amigos, y de todos modos tendrá que andar siempre por ásperos caminos, sembrados de ingratitudes, traiciones, desalientos, espinas y amarguras. Otra cosa sería si el Sr. Maura desplegase valientemente á los cuatro vientos la bandera del regionalismo, pues entonces podríamos ver como se operaba en pocos meses la verdadera revolución, la revolución desde arriba y la revolución desde abajo; pero una revolución pacífica, racional y fecunda para todos. Los pueblos en masa correrían tras él, sería el verdadero salvador de este desdichado país, y mararía en su mismo germen, en su misma raíz y en sus fortísimos atringamientos el caciquismo corrupto y concupiscente, tirano y brutal, que ha convertido á no pocas regiones hispánicas en bajalatos marroquíes. Pero Maura no podrá ó no se atreverá á desplegar la regeneradora bandera; las cosas quedarán poco más como están; y faltó del

único terreno firme en que podría reconstruir la nueva Patria, fracasará y se hundirá como Silvela, y no podrá soñar con turnar pacíficamente en el poder, toda vez que desde la muerte de Cánoyas y Sagasta han variado radicalmente las circunstancias. Muertos los pastores, se han dispersado las ovejas. Villaverde, Dato, Gasset, García Alix, Ugarte y tutti cuanti del partido conservador están, en mi concepto, completamente desorientados, representan contrarias tendencias y no llegarán nunca á la unión franca, verdadera y cordial.

Fíjese bien, amigo mío, con lo qué ocurre en cambio con los hombres del partido liberal, que tan impacientemente quieren sustituir al actual Gobierno. Así como el partido conservador tiene muchos soldados y pocos generales, el partido liberal tiene muchos generales y pocos soldados. Montero Ríos, el viejo patriarca de la democracia que ha llegado más de una vez con sus dichos y hechos hasta las fronteras de la República, aún siendo fervoroso dinástico, y que representa, como el arco iris, todos los colores políticos de la revolución septembrina, padece hoy la obsesión de la jefatura *indiscutible* del partido y de la Presidencia del Consejo. Moret, que fué el lugarteniente, el verbo y brazo ejecutor de Sagasta en los últimos tiempos y su verdadero albacea y testamentario político, aspira también y con razones, que él cree muy sólidas, á la jefatura del partido. Las grandes dificultades que ha habido para unir á estos dos hombres tan antitéticos prueban la descomposición que se está elaborando en el seno del partido liberal.

Si Montero Ríos, dada su ancianidad y sus achaques, hiciese el sacrificio de su propia personalidad en aras de la paz y tranquilidad de la dinastía, acaso el partido entraría en un periodo de reconstitución, y entonces podría continuar, á pesar de algunos desprendimientos, la historia de lo que él llama su *glorioso* pasado. Pero detrás de Montero y de Moret, aunque este último hiciese también el sacrificio de su personalidad, hay dos hombres jóvenes, movibles, impacientes, de febril actividad, que no sólo no contribuirán á la unión de los liberales, sino que perturbarán, en día no lejano, la marcha del partido y hasta comprometerán, si no son cautos y avisados, el ideal de su democracia y libertad. Todo el mundo adivinará que me refiero á Canalejas y al Conde de Romanones. El primero es hombre de gran entendimiento y vasta instrucción, radical, apasionado y que sabe plegarse, no obstante, cuando conviene á las circunstancias, pero que vuelve luego á las andadas; y aunque es más gubernamental desde arriba que desde abajo, porque desde arriba se ven con más frecuencia las orejas al lobo, mantiene íntegro dentro de su conciencia el programa que se ha trazado. Montero Ríos le halaga, le quiere y le teme; esto solo es una revelación.

El Conde de Romanones, nuestro gran amigo, que con los disciplinazos de la *Gaceta oficial* nos quería hacer aprender á todos el Catolicismo en castellano, cuando nuestra hermosa *Moreneta* no nos entendería si no le hablásemos en su propio idioma, sabe menos que Canalejas; pero es tan activo y febril como él, maneja á maravilla las masas populares, dirige personalmente los trabajos de propaganda, es dadioso y desprendido en los momentos de la lucha decisiva, é inimitable manejador de la máquina electoral. Por esto, si viene el bloque de la unión liberal, el Ministerio de la Gobernación será el gran caballo de batalla, tanto para Canalejas como para el impetuoso prócer. Ya ven los regionalistas españoles las esperanzas que pueden tener en la pronta desaparición del

caciquismo político y de la burocracia nacional de que nos han hablado tanto en el Parlamento en estos últimos meses.

Vamos ahora á los republicanos. Estos, aunque quieran aparentar otra cosa y se vean alentados por temores infundados é inconcebibles blanduras para matar al catalanismo, están completamente divididos y viven en perenne y ostensible guerra civil. A los republicanos no les pueden unir más que los furores y las convulsiones de una revolución social. Si Pi y Margall, Figueras, Castellar y Zorrilla levantarán la cabeza desde el fondo de sus sepulcros, maldecirían de la pretendida república y de los republicanos que hoy acudilla su infiel discípulo. Salmerón, á pesar de su indiscutible talento, ha perdido toda su influencia sobre las masas republicanas. Estas se acuerdan con dolor y ven con vergüenza que la seriedad filosófica y la moralidad católica de Pi y Margall y de Figueras no se compadecen con las debilidades, contradicciones y vaivenes de Salmerón dominado y desconcertado, á causa de su debilidad de carácter, por Blasco Ibáñez, Lerroux, Morayta, Lletjet, Nougués, Junoy y demás republicanos ultrarradicales.

La nación española sabe á que atenerse en esta parte y conoce por dentro y por fuera á todos los prohombres que quieren regenerarnos, de grado ó por fuerza, con la flameante República. Todos ellos son unos verdaderos insensatos, porque, como decía en mi última carta, sólo Melquiades Alvarez, Azcárate, Muro y algunos otros tienen un poco de sentido común. El Gobierno de Madrid cometió la mayor de las torpezas con la mayor de las injusticias cuando apoyó y alentó á los republicanos barcelonenses en las últimas elecciones. Lerroux, el pequeño Marat, valiente en los mitins y no tan valiente en el Parlamento y en otras partes, llegó á ser un día, por gracia y virtud del poder central, rey de Barcelona. Sus exaltados secuaces, más cuerdos y de más sentido común que él, no quisieron proporcionar á la ciudad condal un día de exterminio, de terror y de luto; maldijeron pronto del furibundo parlamentario, y muchos juraron no volver á manchar sus manos con una papeleta de sufragio en su favor. Lerroux no volverá tal vez á ser diputado por Barcelona, porque los honrados obreros socialistas y republicanos catalanes han comprendido que es uno de tantos vividores que quieren bullir y medrar á costa de sus devotos y suggestionados secuaces. Salmerón, con el aparatoso séquito que le acompaña al estilo de los Emperadores romanos, quiere neutralizar la pretendida influencia del viaje regio en Cataluña y matar también al catalanismo regenerador; pero nuestra gente que no es mayestática ni olímpica, como el ex-Presidente republicano, sabe también á qué atenerse ahora, como lo supo cuando nos visitó Alfonso XIII. Total: que ni republicanos, ni conservadores, ni liberales, ni demócratas, podrán contrarrestar el empuje salvador del regionalismo catalán. Todos son unos, y tan corruptos y corrompidos son los republicanos como los demás partidos.

Ejemplo el Municipio barcelonés dominado por los republicanos, que se ha convertido en una finca para uso y exclusivo beneficio de cuatro concejales republicanos. Valiente porvenir, pues, nos depararía la república salmeroniana!

Entre las gentes dévotas hay un refran que dice que «el diablo es la mona de Dios, cuando quiere engañar y seducir á las almas timoratas y sencillas». Pues yo digo que hoy los republicanos son la mona de los liberales; también quieren constituir un bloque republicano, compuesto de todas las tendencias, aspiraciones, blanduras y radicalismos del partido,

para aplastar á todos sus enemigos. Pero han olvidado los republicanos el dicho del Marqués de Albaida, su más consecuente correligionario y hombre de mucho gracejo, á saber: que con huevos buenos y con huevos hueros no se hace una buena tortilla, y que los republicanos unionistas y centralistas á lo Salmerón y los suyos, son tan malos ó peores, para la causa regionalista, como los demás partidos políticos.

La única fracción republicana que, á mí juicio, ha demostrado un poco de cordura y patriotismo en relación á determinados problemas, es la federal. Esta, cuando menos, parece tener el sentimiento de su deber, y desde luego es enemiga del caciquismo local, odia el centralismo—no la unidad de la Patria—y mantiene ideas que podrían coadyuvar á la regeneración de España. Por esto los federales, ó lucharán siempre solos, ó vendrán al campo del regionalismo, que es el único con quien pueden entablar, en día no lejano, relaciones de inteligencia y de verdadera cordialidad. Lo mismo acaecerá con el gran partido tradicionalista; y entonces el regionalismo catalán habrá señalado la línea de conducta que han de seguir las demás regiones. El día que esto suceda caerán á los pies del regionalismo todos los partidos políticos, todos los caciques y todos los enemigos de la regeneración de España.

El regionalismo catalán, terminaba diciendo en mi última carta, «ha de poner muy pronto en una terrible disyuntiva al Parlamento y á los Poderes de la Nación.» Esta tesis, que no ha podido ser tratada en esta, la desarrollará ampliamente en la siguiente su buen amigo y seguro servidor q. b. s. m.

FR. SALVADOR FONT,
Agustino.

De la Revista *España y América*.

Defensèmns

Nos diuen visionaris, somniadors, idealistes y fins utòpics, pel sol fet d'esser catalanistes.

Dech haver de confessar ab verda dera franquesa, que sento molt, però molt més enuig que tal cosa'm diguin, que no pas que'm motejin ab los sistemàtics noms de clerical, retrògad, arcaic, carca y altres paraulas per l'estil. Sento molt niés odi en contra'l meu adversari, quan, al volgut combatre's meus ideals me moteja ab los adjectius primers, que no pas quan, volgut sentir plassa de radical en lo tarrer progresiu de las ideas, me moteja ab desprecios, ab los segons. Tal vegada s'm preguntarà per quins motius? M'explicaré. Dintre'l tarrer de la lluita per la lliberat d'un poble natural, que sense deixar de serho estiguí sotmès, pel dret de la forsa; baix las lleys d'un altre poble, aquest sempre estúpit y tirà, se justifica, se dona'l cas, no es que's pugui donar, atenguis bé, que lluitan ab vera fraternitat, germans de patria ab ideas radicament oposades tant en lo politich com en lo social, en tot lo que en l'ordre de la vida's manifesta; y may, en mitj de la vivent manifestació de lluita, se donarà l'as que sigui aquella interrompuda per divergencies de ordre social o politich, per molt que l'enemic vulgi sembrar entre ells la llevar germinadora de passions malignas, que ell sempre al compass del mateix cant arderosos farán, y cercant aquella lliberat que tots per un igual anyoren.

Dit això, no us sembla que hi ha de tenir sens cuidado, a tots quants lluiten per la lliberat de Catalunya, que'n diguin, sempre ab la mateixa cantarella, clergicals, retrògads, etc? Paraules d'ordre social son aquestas que l'humanitat s'ha fet ben seves, y

que desgraciadament no sab sus-treurens. Són paraules aquelles que sols fan efecte en l'esquitx certell, no cultivat encara, per l'instrucció que es font de vida. Llure o no liure nostra patria, sempre trobarem qui, donantse fums de liberal y progresiu, motejarà a qui li sembla, ab los noms que simbolisan l'antitesis de la lliberat en l'ordre social.

Paraules són aquestes de doble efecte que verdaderament tenen l'importància que se's hi dóna, y que aquesta ja quasi's pot ben dir que l'ha perdut del tot, a lo menys per mí en particulars, que no admeto lliçons de ningú en qüestions de progrés y lliberat, que sempre he sabut inspirar mos actes, en tot lo que en eixos dos concepçons se manifiesten.

En lo tarrer politich, verdaderament indigna, quan me sento moetjar de visionari, somniador, etc. Veig en eixas paraules, intencions premeditadas, malicioses. Intencions verdaderament sectàries, que van a ferir directament a lo que per més sagrat estima l'home, l'amor a sa patria (uso aquest nom en lo sentit més naturalissim de la paraula). Hi veig desseguida la feina constant de l'unitarisme, que a l'ombra treballant sempre, fraidoras esdevénent lass sevés escòmesas, perquè mai a plena llum pot la falsia escampar la sevina bona, que la llum, ab sòs raigs, sols abriga la veritat, com a justicia humana.

Com o no conscients los catalanistas?

Crech que fins ridícula és la pregunta, que may desorientats ningú nos ha vist fer vía. Conscients, y ben conscients, sabem de sobras que nostra obligació, com a catalans, és lluitar, sols y exclusivament, per la lliberat de Catalunya.

No al volgut tal cosa és esser visionari; visionari serà aquell que vol contraposar-se a tot allò que per instant natural s'imposa, que contradint se a cada moment, no sab veure, ilusionat ab coses que per l'innatural esdevenen impossibles, que la varietat, com a cosa natural s'imposa, manifestantse ella mateixa, perquè en ella, y solzament en ella mateixa, neix y mor tot quant entre esclats de vida's manifesta.

En tots los nuclis socials veirem manifestar-se que com de perjudicial per la bona organització d'ells mateixos, y que tal cosa és un mal que desgraciadament ha de sufrir la humanitat, y que és indispensable combatre; y aquesta és una de las coses que hem de procurar extirpar los catalanistas.

De visionaris, ni menys de somniadors, se'n pot motejar als individus que lluitem ab veritable finalitat, que veritable és aquesta, quan se tracta de reconquerir la lliberat del poble, que en tots los ordres, tant polítics com social, és un poble indiscutiblement natural.

¿Pot considerar-se idea utòpica el catalanisme? Los seus enemics tal cosa afirman. Mes jo, y ab mi tots quants desprencents de tota cosa insustancial, s'abrazan en lo que sus-tancialment afirma que l'autonomia és la lliberat, sostenim que lo que ha sigut, pot tornar a esser, més clar, que Catalunya, lluire un dia, pot avuy a tornar a serho. Argumento. Ab un no més n'hi ha prou. ¿Qué es lo que sosté l'actual organització de l'Estat espanyol? Al meu entendre, la forsa y no la voluntat dels individus, que forman Desapareixen d'ells, la forsa, y veurem ben promesa, com las antigues nacionalitats que forman avuy l'Estat espanyol, se'n van directament a ocupar-lo, illo que avuy es, pot dema no ser, queda la forsa acumulada per l'home, no es pas cosa eterna, pot disgrarsse un dia y allavors podrà veure's si es lo no utòpica la causa del catalanisme. Tot lo que va contra corrent, una causal major li obliga, y aquesta és major;

fins lo dia que lo que ella obliga, se n'adona que pot també deixar de ser-ho, si la voluntat és ferma. L'utopia, en tot lo que és manifestació de vida, ha sigut sempre una negació, y com quel catalanisme no és altra cosa que una veritable manifestació de vida, heusquí perquè lo utòpic no pot existir en ell, encara que lo contrari diguin sos sistemàtics enemichs.

Me sembla que ab lo dit n'hi ha prou pera demostrar que no som visionaris ni somniadors, y ni molt menys, utòpics. Ja ho sé que ab los arguments que exposo no convenceré als nostres enemichs; lluny de mi està'l proposarmo tal feina, que sé de sobras que'l catalanisme ne té, y de molts temibles d'enemichs, d'aquells que n'ols hi convé convençes pel compte que'l hi té.

Sols m'ha mogut escriure'l present article, lo sol instant de defensa, com esbarjo a mon cor apesarat per eixa lluita colossal, eterna, lluita d'home a home, com a instant salvatje, que desgraciadament sembla que és aquest lo que a n'ell lo fa moure.

Benhaja'l dia aquell que lograrem entendements, y tots a la una farém via al compàs del mateix cant, cansó d'amor que'n porti al lloch ahont la pau hi sigui, més que duradera, eterna!

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ.

Los culpables

L'Història és sens dubte la ciència que en los estudis filosòfich-polítichs de l'humanitat nos dóna la més gràfica y veritable explicació. Aqueix moviment que per tot Catalunya s'ha escampat desde que sortiren catalans que recordants de la nostra personalitat llenaren ben lluny totas aquellas esquifidas apreciacions de partit per veure que sols devian treballar per nostra mare Patria; aquest moviment que tota la nostra rassa ha executat desitjant lo reconeixement integral de las nostres llibertats; l'existència, en fi, del nacionalisme català, prevé, com ja és sapigut, de l'intèns malestar que per tots los estaments socials de Catalunya deixa sentirse.

D'ahont deriva aqueest mal?

Veusquí la pregunta capdal origen de l'intrincat problema del salvament d'Espanya; tots los que més o menys intel·ligència y bona o mala fè proposan implantar midas que acabin ab aquest estat de cosas, tenen un criteri diferent ab lo que's refereix a n'aqueixa pregunta, los uns culpan a la Monarquia, los altres a la democracia, altres al clero, altres als *Alfoncistas*, altres als lliberals, altres als conservadors, y en fi, una col·lecció inexplicable d'accusacions sense que cap d'elles tingui la virtualitat d'encertar los verdaders culpables de lo que motiva aqueixas constants queixades per tot sortidas.

Inútil y tonta feina, és la que fan los partits d'Espanya, ja que com hem dit, cap d'ells busca aplicar lo remey en lo veritable lloch del mal; no, la ruina, la decadència, la crisi de l'Estat Espanyol no deriva de cap fórmula de govern; lo sistema de lleigistrar una Nació, pot casi sempre donar bons resultats si és desempenyat de manera que tan sols qui ho fassí no tingui's dits massa llargs o lo que és lo mateix, no sigui *caciqüista*.

Aquests són los verdaders culpables de l'actual situació d'Espanya, no las fòrmulas sinó qui las ha exercidat; los castellans. Els són los que han tingut en sus mans constantment lo poder d'aqueix Estat avuy allunyat del concert europeu per sa febleza y sos deserts; els són, donchs, los únichs que l'han portat a la situació de que tots nos queixem, los únichs culpables seguin del color polítich que siguin, puig que per sobre de tots los temperaments han de tenir per forsa lo peculiar de la seva rassa: lo de trencar tot lo que tocan.

Dèyam al comensar, que l'Història és la ciència més gràficament explicativa dels estudis filosòfich-polítichs de l'humanitat y en proba d'això y de l'asseveració que motiva aquest article, anèm a demostrarho.

De l'Història de Catalunya: l'independència del Comtat de Barcelona, confederació ab lo Sur de França, total expulsió dels moros a Catalunya, confederació ab Aragó, conquestas y confederacions de Mallorca, València, Nàpols y Sicília, dominació de Còrcega y Cerdanya, imposició de tributs a la costa d'Africa y ocupació dels ducats d'Atenes y Neopatria.

De l'Història d'Espanya unificada y regida pels castellans: perdua de l'imperi d'Alemanya y d'Holanda, de Bèlgica y Flandes, de Rosselló y Portugal, de Sicilia, Nàpols, Cerdanya,

lo Milenesat, Còrcega, y'l Franch Comtat, las Amèriques del Centre y del Sur, Gibraltar, las Antilles y Filipinas.

Veusquí las etapes de l'Història política dels dos pobles. Al recordarlas se sent en lo cor una anyoransa envers aquells temps de felic... memòria.

PERE B. TARRAGO.

La lley d'alcohols

Després de molts dubtes sobre la fetxa en que comensaria a regir la tan manosejada lley d'alcohols, per s'íl Ministre d'Hisenda desoient planyas y objeccions dels interessats en tan important industria, s'ha decidit a pasarlà en vigor desde'l primer de aquest mes.

Sens dubte al Sr. Osma se li han pegat las condicions d'home enèrgich y d'home que no's doblega que, segons diuen, té'l seu quefe Sr. Maura, y ha volgut mostrar aitals condicions fentse sòrt a tot quant se li ha dit referent a l'inconveniencia y a l'injusticia de posar en pràctica aquella lley a l'època actual.

Se li ha dit que era inconvenient perquè una lley quin reglament és tan enredat y dificultós d'entendre, ja que'l s'358 articles de que's composa no's poden estudiar en quatre dies) no podia ni era pràctic posarla en execució als quinze dies, o menys, de ferlo coneixer al públic.

Se li feu avinent que era injust perquè les regions d'Espanya tenen que emmotillar las operacions de la cullita del ví a las condicions climatològicas de cada comarca y que succeirà que mentre las regions que vremen avans del 30 de Setembre surtiran favorescudas, serán perjudicadas las d'Aragó, parti de Valencia y altres que la Naturalesa no'ls permet vremar fins al més d'Octubre y part del de Novembre.

Rès ha volgut escoltar lo Sr. Osma; y fixa la mirada tan sols als milions que té calculat li ha de produir la lley, posá en moviment tota la seva intel·ligència firmant ukases pera que, sin ninguna classe de excusa, los empleats nomenats pera administrar l'impost prenguessin possesió per tot lo dia 25 de Setembre, ab lo fi de comensar a martiritzar al contribuent lo dia primer d'Octubre.

¿Que ha succeït?... Donchs lo que sempre passa a aquest país: que primer se cassan los moixóns y després se construeixen las gabias.

Vingué'l primer d'Octubre, y'l s'empleats cada hú al seu puesto, però sense llibres, sense documents y molts d'ells sense local ahont instalar las oficines ni reglaments pera saber lo que tenian que fer. Això sí, segons contan, lo Ministro, com tenen per costum, encarregá que no s'expresés massa al públic, quan menys en los primers dies, y que's procurés fer entrar la lley ab suavitat.

Hem de confessar que s'il senyor Osma no ha sigut complacent, ha tingut una gran dòsis de *trastienda*, perquè sense las seves manyas, la lley a horas d'ara hauria promogut fortas protestas y tal vegada fins tancaument de fàbricas y magatzems, però ell sabé anar preparant la cosa de tal manera, que logrà en son dia fós felicitat per la seva obra, y avuy las entitats que foren poch previsoras al donarli l'enhorabona, no saben ni se atreveixen a protestar.

Lo Sr. Osma no ha volgut aplassar fins a primer d'any, com se li demanava, l'implantació de la lley; tal vegada se'n empenedrà y potser li costi la cartera, perquè indubtablement que a mesura que'l s'empleats anirán perdent la por que'l s'han fet lasordes reservadas, farán exasperar la premsa y allavors serán inevitables las protestas fortes dels interessats, ja que las dificultats pera cumplir lo reglament serán tantas y de tal mena, que's farà impossible'l poder treballar.

En quant als milions, creyem que si pera treure l'odiat impost de consums han d'esperar los quartos que farán ab los alcohols, tenim consums pera llarg, perquè lo que és aquest any tinguin per seguir que ni pera pagar l'exèrcit d'empleats ne farán prou.

UNA HISTORIETA CURTA

Escenes de la vella Inglaterra

per GEORGE BARTRAM. (*The Bystander*.—Setembre 1904)

Sento un altre *chac* y no sé que'm diu que'l Steve es qui l'ha rebut. Miro y veig los dos combatents lluitant ab ràbia. Surt sanch de la boca de Steve. Gawdon agafa depressa la ferrada y se l'aboca ancas avall y cau ab ella. Slender Billy hi corre tot seguit enduyentsel al seu siti.

Steve també s'aixeca, escupint una glopada de sanch; se dirigeix al seu costat y ab l'esponja's mulla la cara que ja té forsa desfigurada.

Jo ploro en silenci y tremolo de cap a peus com un arbre.

—Ara—torna a manar l'Ambory.

Los dos homes se tornan a escometre al mitjà dels crits salvatges dels homes de Gawdon.

Trenca l'Steve com si fos de vidrel, lladra lo Slender Billy, y deixal ben aferrat a l'herba. Si ja ho sembla una truita tota xafada! Déixal al siti, Ned!

—Revéntal, cridan tots una vegada més.

Steve dóna un cop en fals y s'entrebossa.

Gawdon comensa ja a veures superior. Se'n torna a mullar las ancas L'Steve s'alsà y ab l'esponja's va fregant ab tot cuidado.

—Que no hi ha ningú, per aquí, que vulga ajudar aquest pobre dimoni! Diguèu...

Chess Burton se treu lo gech y entra a la pista. Ab veu forsa emocionada diu:—Jo l'ajudaré, senyor Ambory.

—Bon xich, noy, contesta l'aví Vincent. Fés per ell tot lo que puiguis.

Chess va fregant ab vivesa al Steve y tota la brivalla aplaudeix ab entusiasme.

Altra volta comensa la lluita y altra volta torna a rebre de valent lo Steve. En Gawdon ne fa lo que'n vol y mitjà agafats, los dos cauen.

Va seguir lo combat y l'Steve va rebent fort, mitjà despullat. Continuament de cap a terra, insultat per la gent de Gawdon, sembla que'l cel hi hauria de pendre part en la defensa de non pobre Steve, llenant centelles devant de sos despiadats tormentors.

Van ja quinze embestidas y la fesomia del Steve no és ja més que una massa sanguinosa; sa boca està convertida en un tomaquet inmens, xafat. Al setzè tom és quan obté son primer succès. Un terrible cop de puny al mitjà del cap fa reliscar al Gawdon, que queda com esclafat demunt la pista per una plantofada fulminant que'l Steve li propina entre'l s'os ells, lo mateix que si hagués tractat d'abatre un bou a cops de mall.

La gent de Chawn resta silenciosa y Slender Bill no para de fregar son amich Ned.

Steve, sentat, mira desde'l seu punt de parada a l'aví Ambory.

—Lo primer cop ben donat, diu aquest. Bona lluita, noys, bona lluita. Chess té un moment d'inspiració y treyentse'l ganivet, talla'l cordóns de las sabatotas del Esteve, estira fort y las llenxa ben lluny.

—Ara!

Desembrassat d'aquell pès de cuiro y ferro, l'Steve s'alsà d'un bot. Gawdon se va retirant y Steve'l segueix tot reulant. Gawdon fa un engany y proba de donar lo cop a estil de mall, mes no'n surt bé perquè l'altre ho ha sabut evitar, engegantli dues terribles embestidas a dreta y esquerra que fan caure al Gawdon estès a l'herba.

Tot Chawn se precipita dins la pista y una saragatada tremenda se'n segueix.

Steve se'n entorna al seu recò y en Chess li va tirant aigua a la cara.

—Lo cop ha sigut traidor, crida Slender Billy. A l'arbitre, a l'arbitre!

L'aví Ambory entra dins lo cercle y fa sortir a tothom.

—Qui protesta d'aquest cop?—pregunta.

—Jo, diu lo pica-terrass. Ha tocat dues vegadas a Ned més avall del cinturó.

—Sí que ho ha fet, voxiferan los altres.

—No hi ha tal cosa, contesta'l jutge del combat. Los dos cops han sigut legals y ab bona fè que han sigut las dos millors trampades que he vist donar en tota ma vida. Fòra y endeavant la lluita.

Això és una mentida, escandalisa'l jove Harry Gawdon, això no ha sigut de lley y jo...

Y's dirigia ab los punys tancats dreit a l'Steve. L'aví Ambory, posantse seriò, lo fa sortir de la pista.

—Fés vindre ton home, Slender Billy, crida'l mestre veterano.

—Ara...

Y's acometen altra volta's combatents. Al front d'en Gawdon s'hi veu un bony més gròs que una baldufa y's punys d'acer d'en Steve li havian fet un tall a la banda dreta com si fos un tròs arremengat del ferro d'una barra. L'home de Chawn contempla decidit y furiós a son contrincant; avansa, posantse de quan en quan la mà a la part ferida y sa boca's tòrra d'una manera horrible y, mormolant renechs horrosos, se llenxa demunt del Steve, pegant fort. La sanch raja com si aquells

dos homes s'haguessin tornat fontes.

Ja estan de nou agafats. L'Steve'l pren per l'anca y, donantli un tom, lo llenxa mitjà reventat darrera seu; després se'n torna a son post.

Lo combat feya una hora que duvara; La cara del de Culverton feya por; son llabi de dalt partit en dos y son s'has havia aixamplat com lo de una vadella. Son cap s'havia inflat extraordinariament y son orella dreta semejava un plat soper. Anava brut de sanch de cap a peus. L'altre, lo de Chawn, conserva encara sa cara de persona, però'l seu costat horroritzan.

No sé com, mas temenques havien fugit. Aplaudia, xisclava, mentre lo Steve anava avansant y un tremoli neriós no'm deixava governar mos moviments y, en lo bell mitjà d'un dels combats més emocionants, vaig apretar tan fort lo bràs d'en Dumpling, que aquest se girà furiós contra de mí, quedantme ben espasmat de que jo sortí d'una manera tan brúscia de la meva quietut acostumada. Comensa a pronunciar paraulas grossas, fins renechs y un ferotge y triomfant excitament s'anava apoderant de mí. Gairebé no podia estarmen de ficarme dins la pista a ajudar lo Chess, que encara anava més brut de sanch que'l seu principial.

Era evident ja que l'Steve seria vencedor. Oh! quina alegria! Per moments se veia Gawdon flaquerjar; aquells brassos terribles havien doblegat sa feresa. Ho era ben pasmós l'aguant del meu Steve y tant de cas feya de la sanch que li sortia per tot arreu com si allò no fos més que una pluja d'estiu.

Gawdon se guardava tant com podia y son adversari ja jugava ab ell com ab un gatet.

Ned, fent un esforç suprèm, se tirà demunt de Steve que'l llenxa camas enllaire. Y'l galot de Chawn jeya estès com un soch. Son segon lo recullia ab cuidado y l'acompanyava al seu recò.

—Bravo, Steve, cridarem tots los xicots. L'enemic está llest, visca Culverton.

—Ara—crida l'Ambori, inexorable com lo Destí.

En Gawdon se torna a aixecar; la sanch li surt pel nas, per la boca, per las orelles; s'aguanta com si estés bolratx.

—Està llest, diuen los brivals.

Steve no té ganas de ferli mal. Preñentlo pels punys, li fa donar un tom y l'envia voltejant a seurir al seu recò.

—Bé, diu l'Ambory, esteu satisfets?

—Nos donèm, respón Slender Billy.

Lo nostre home té una mica de rogor y no desitjèm que per avuy lluiti més.

—Me sembla que aquesta mica de rogor li durarà alguns dies, diu l'aví Ambory. Enduyéusel. Vaja, que ha sigut um combat magnific. Stephen Groom m'ha deixat sorpres. Cóm te trobas, Steve?

—Senyor Ambory, me sembla que per ara, encara puch anar pel món.

—Bravo. Netejélibi bé la cara, Chess; després atansarás lo carrouatge. Vull que tornis a casa ab mí, com a triomfant conqueridor que ets. Té, Chess, aquí tens mitja corona; t'has portat com un home. No deixis las sabatas, sents! Vosaltres, la gent de Chawn, lo vostre lluitador vol o no vol fer amistats ab l'Steve?

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica clients hi trovaran surtit de Lo dipòsit està instalat

per complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los totas les classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. en lo Colmado **Pelayo**, Rambla de Canaletas. 9, Barcelona.

produccions, entre un reduit cercle d'amics primer, sometentals al pa-rer de tothom després; y s'ha de con-
fessar que, en tan poch temps, ben comptats són los autors que han assolit lloch tan enllarat en lo con-
reu de las lletres patrias y tan me-
rescada fama. L'obra d'en Querol és
bona y estimable, però ho serà enca-
ra més: tenim la pretensió de no
equivocarnos.

«Montserrat», la darrera producció del nostre amich, nos confirma en aquesta opinió. No és comparable ab «Herèu y Cabalé» d'accio més vigo-
rosa y tal volta més sentida; però posseeix indubtablement una major perfecció literaria: las descripcions són més arrodonides, las escenes, si no tan llampants, més ben acabades, los personatges se presentan ab contorns més vigorosos y parlan ab ma-
jor naturalitat. En lo diàlech, sobre tot, en Querol ha realisat grans aven-
sus que s'aprecian al primer moment, y en lo llenguatge se conserva sempre a bona alsada. Lo capítol ab que homarem las planas del nostre set-
manari, aquí lla «Tertulia clàssica», diu més que qualsevol elogi.

Més... ja'n permetrà'l lector que no continuem per aquest camí. Lo treball de critica, d'anàlisis, no és pels de casa. A nosaltres los tarragonins nos toca fruir l'obra d'en Querol, que per ningú més que per nosaltres guarda bellesas y agradosas sensa-
cions. Ab lo cor obert, l'hem de llegir: «Montserrat», sense por per això de que'l nostre judici sia apassionat o equivocat, puig tot lo que honradament plau al cor, plau també a l'in-
teligencia.

P.

NOVAS

S'ha confirmat lo que deyan en nostre passat número respecte a l'acció adoptada per la Junta local de reformas socials devant de l'interes-
cada desatenció de que la feu objec-
te'l Gobernador civil Sr. Maestre. Los dignes vocals de l'esmentada Junta han participat al Gobernador que si no's retiravan las mortificants y injustas frases que's hi ha dirigit di-
mitrian llurs càrrecs y posarien en coneixement d'ells qui's elegiren y del Ministre de la Gobernació. Los ter-
mes desconsiderats de la cèlebre co-
municació del nostre virulent ponci.
Què farà'l Gobernador?

Mentrestant la Junta de Reformas socials ha donat un'altra lissó al Go-
bernador. Noticosa de que en lloch se cumplia la llei ab tan rigor com a Tarragona, envia distintas comis-
sions a diferents pobles de la comarca y pogué cerciorarse de que en moltes poblacions no s'observa'l des-
cans dominical. «Será que'l Sr. Maes-
tre no porta altra finalitat que matar la migraña industria tarragonina?

Dièm això perquè sabem que en algunes pobles ni sisquera s'ha fet lo pregó anunciant la vigència de la llei, y quan aquí las cosas se portan ab tan rigor y a l'afa tothom fa lo que li dóna la gana, es prova que no hi ha altre interès que'l de perjudicar a Tarragona fent impossible que aquí pugui ningú guanyar la vida.

Per lo vist lo Sr. Maestre desitja que's tarragonins guardin bona memòria del seu pas per aquesta ciutat. Aixis, quan se'n vagi, que confiém serà aviat, anirèm tots a despedirlo, no com a prova de gratitud com ho ferem ab lo dignissim D. Bernat Amer, sinó per cerciorarnos de que a la fi ns hem fet aquesta brossa de l'ull.

Són moltes las famílies d'aquesta ciutat que han anat a la veïna ciutat de Reus aquests dies, ab motiu de les festes de la coronació de la Verge de Misericòrdia que s'hi celebra.

També's troban a Reus lo Sr. Ar-
quebisbe y's governadors civil y mi-
litar de la província.

Pera saludar al Ministre d'Agricul-
tura, Industria y Comers anirà demà a Reus una comissió de la Cambra de Comers y altra de la Cambra Agrí-
cola.

Han tornat a obrir-se las cambres registatrives, y ha comensat per tant la febrada política, l'eterna crisi a que venen condemnats los homes per culpa de l'artificial organització dels Estats. L'home de partit ha pres

en tots los ordres la plassa a l'individu, y als diaris no s'hi llegeixen rès més que falsas denominacions de las ideas y de las coses; aixis nos parlan dels republicans, dels monárquichs, de lo que pensan los liberals, de lo que opinan los democràts, de lo que rumian los carlins y demés... animals estranys de la fauna política. Tots aqueixos sers artificiosament fecon-
dats y nascuts en la incobadura Estat sens dupte's proposan quelcòm, però quelcòm que serà tan fals com ells, que rès tindrà de pràctich y que, per augmentar lo general galimatías, ja vè batejat ab denominacions no menys falsas. Per això és probable que resultin una mentida immensa los projectes de reforma electoral, adminstració local, estalvi nacional, etz., que durant aquesta temporada parlamentaria s'han de discussir.

Fins admetem que'l gobern se pro-
posés fer quelcom de pràctich, èscom no s'havíen de desfigurar sos pro-
jectes després de passar per l'engra-
natje de la màquina política?

Esperém que la present temporada parlamentaria no desmereixi de las anteriors, essent tan profitosa pera'l seu interess dels polítics com funesta pera la causa dels pobles lliures.

Y ara que comensi'l concert: en Maura té la batuta.

Lo meeting que tingué lloch lo passat diumenge en favor de l'imme-
diata contrucció de Noguera-Pallarsa, fou un acte solemnis y entusiasta que no dubtèm ha d'aplanar en gran manera las dificultats que's presentan pera que prompte sia una realitat tan desitjat camí de ferro.

Hem tingut ocasió de parlar ab los comissionats Srs. Ixart, Baradat y Cavallé que d'aquí hi enviaren l'Ajuntament y l'Ateneu, y tots ells se mos-
tran molt esperants y ensembs agraidissims a las atencions rebudas de l'Ajuntament y poble de Tremp.

Lo nostre estimat amich y company, En Francesch Valentí y Martí, ha obtingut lo premi d'Historia, consistente en 150 pts., en lo Concurs obert entre's alumnes que conseguiren certificat d'aptitud en las catedras establecidas pels estudis universitaris catalans.

Lo treball premiat del nostre amich es una monografia que porta per títol «Las guerras de Joan II al Camp de Tarragona», quins principals da-
tos y documents inèdits que's citan, los treguél Sr. Valentí de l'Arxiu municipal d'aquesta ciutat, durant la darrera temporada que hem tingut lo gust de véurel entre nosaltres.

De tot cor felicitèm a l'amich Valentí y l'encoratjèm a continuar los estudis històrics de la nostra terra, ab tanta injusticia descuidats fins ara.

Lo regidor hisendista del nostre Ajuntament, aquell senyor que tantas planxes ha fet a cá la Vila y que al discutir-se'ss presupostos aquets darrers anys, sols se recordaba d'obrir sa boca pera demanar l'aument de un cert empleat, ha sigut lo designat per la gent caciquista pera combatre los d'enguanya, que's discutiren en la sessió que tingué lloch lo divendres.

Avuy no tenim temps pera ferhi comentaris; buscarem datos yls es-
posarem a la consideració del pù-
blic.

Pernils gallegos
Sobressadas de Mallorca.
Sixto Villalba, San Miquel, 23.

Llegím en la revista *Joventut*: «Un colaborador de *El Liberal* en Barcelona troba què'l discurs pronunciat en l'acte d'obertura dels tribunals pel ministre corresponent està mal escrit.

Y donchs què'n diu *El Liberal* del discurs que en lo mateix acte pronuncià'l fiscal del Suprem, en lo que hi ha paragrafs com aquest:

«Seáme permido en este lugar constituirme en intérprete de una aspiración que estimo atendible y justa. Consiste en que el juez, el fiscal, el procesado, el testigo y el perito puedan entenderse en su propia lengua sin necesidad de intérpretes,

que en muchos casos lo son de manera imperfecta, allí donde la de la generalidad es distinta del idioma oficial, ya que con ello nada perde-

ria la causa de la unidad de nuestra querida España y puede ganar mucho el principio eterno de la justicia, al que debemos todos sincero acatamiento; lo cual implicaría necesariamente la desaparición de algunas de las incompatibilidades hoy vigentes.»

De segur que, a més de trobarlo mal escrit gramaticalment, fins troba dolenta la lletra. Com troba dolent *El Liberal* tot lo que favoreixi las aspiracions d'aquesta terra a la que vingué a adular un dia per mor del negoci.

Ah! L'article a que'n referim ve firmat per un tal Palomero, un se-nyor que ara's dedica a alabar a n'en Borrás, desde las columnas de *La Lectura*, de Madrid.

Allò de la faula: *si el necio aplau-
de, peor*. Borrás, Borrás, si no vols
anar de mal borrhás no'is d'aplau-
sos de tonto ni d'elogis de castellá.

O si no ja t'ho dirán de missas.»

**Orfebrería religiosa y orna-
ments d'Iglesia**—J. CABALLÉ GO-
YENECHE.

Continúa la célebre companyia arrendataria de consums fent de las sevas, tractant a tothom sens consideració de cap classe.

Dimars passat fou registrat d'una manera poch correcta un senyor sacerdot que venia d'una vinyeta, arribant lo registre fins a buidarli las butxacases de la sotana.

L'únich resultat que va donar lo tal registre, sigüel' disgust que tingué lo digne sacerdot al veures tan mal tractat.

Això no pot anar ni ab rodas.

Lo dia 15 de l'actual tindrà lloch l'assamblea general de socis d'aquesta Cambra de Comers pera'l nomenament de dos vocals que la representin en la Junta d'Obras del Port en substitució dels malaurats senyors Torrents y Ròmagosa.

En la votació que será ferma, qual-
sevol que sigüil' nombre de socis que hi concorren, sols podrán pén-
drerhi part los que fassí més d'un any que pertanyin a la Cambra de Comers.

**Convalecencias.—Ovi Lecitina
Giol.**

Desde dijous se troba fondejat a nostre port lo creuer «Infanta Isabel», encarregat d'estudiar la pesca del bou en la costa del Mediterrani.

No sabèm què és lo que deurà ha-
ver d'estudiar l'oficialitat de dit bar-
co de guerra, perquè la pesca del bou en aquestes costas, no employantshi com no s'hi employan vapors, és tan antiga y estesa, que tothom sab de sobras en què consisteix y còm se fa, és a dir, tothom potser no, tal vegada al Ministeri de Marina encara necessitan que's hi expliquin lo que és la pesca del bou.

**Neurastenia.—Neurastèogeno
Sugrañes.**

Divendres a las set de la nit se de-
clarà un incendi en lo magatzèm de carbons que nostre amich, lo reputat comerciant Sr. Bonet, té en lo carrer de Castellarnau.

Afortunadament lo sinistre tingué poca importància y pogué ésser dom-
inat al poch temps.

Fins ara lo temps ha afavorescut als pescadors que's dedicen al bou, puig han fet bonas calades.

Per plens se comptan las funcions dramàtiques que venen donantse a la favorecida societat «Ateneo Tarra-
conense» y bé ho mereix l'encertada tasca artística del director, damas y aficionats que venen actuant en aquella distingida societat.

La setmana passada ha sigut im-
portant lo moviment del port degut en sa major part als importantissims embarcks que's fan d'avellana.

En canvi la sortida de vi està bas-
tant paralisada.

Sembra que ha surgit alguna difi-
cultat entre l'Ajuntament y la Junta d'Obras del Port que fa demorar més de lo que convindria la resolució de l'important assumpte de l'enllaç de las línies de ferro-carrils a Reus.

Convé que en bé de Tarragona posi tothom lo que de sa part sigui necessari, pera que sens més allargs se resolgu d'una vegada tan important qüestió.

**Camisas y corbatas alta nove-
tat.** Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

La Cambra de Comers d'aquesta ciutat ha nomenat delegats seus pera assistir a l'assamblea de totes las Cambres de Comers d'Espanya, que tindrà lloch lo 24 del corrent a Bar-
celona, als Srs. D. Joseph Vilar To-
más, D. Joan Dalmau, D. Mateu Jo-
seph Boada y D. Agustí Ferrer.

Cansat de probar específichs sen-
se cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran què'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Collegi de Tarragona

Fundat a l'any 1873

Marti Ardenya, 6

DIRECTOR

D. Joan Vendrell Huguet

L'edifici d'aquest col·legi està instalat en un dels punts més higiènics d'aquesta ciutat, aixecat en lo centre de la població y apartat de tot bullici popular.

Les tres sales destinadas a la primera ense-
nyansa són suficientment grans pera's trenta alumnes que's destinan a cadauna d'elles, corresponent per alumne triple espai que'l reglamentari.

Té sala de dibuix que serveix aixís mateix pera taller de treballs manuals.

Compta ab un gimnassi, un teatre y un es-
pays pati per esbarjo dels alumnes.

Material abundant y adequat als sistemes y mètodes d'ensenyança adoptats per l'estab-
liment.

Los honoraris són:

Alumnes de grau elemental y de pàrvuls, 3 pessetes mensuals.

Id. de id. superior, 5 pessetes mensuals.

Pensionistes, mitj pensionistas y recomen-
nats convencionals.

Desde'l primer de Setembre quedan obre-
tas las classes.

ESTUDI

de prácticas mercantiles

baix la direcció de

D. Bartomeu Lartigau

Interventor del Banc d'Espanya a n'aquesta plassa

Preparació completa pera l'ingrés en l'es-
tament Establiment.

Classes especials pera l'ensenyança de la
teneduría de llibres, càlculs mercantils, co-
rrrespondència comercial, reforma de la lletra
inglesa, rodona y grega.

R. St. Carles, 20, 2.º, esquerra

Se contestan las consultas relatives a l'esta-
blishment de comptabilitat especials, balanços
y liquidacions de comerciants, societats, tes-
tamentaries, etz., etz.

Sortidas fixes y semanals del port de Ta-
rragona pera Nissa, San Remo, Porto Mauri-
cio, Oneglia y Génova.

Sortidas quinzenals y directas pera Mars-
ella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos,
Faro, Olhão, Portimao y Villarreal.

Service directe sense trasbord pera Melilla,

Tanger, Mogador, Mazagán, Casablanca y
Safí.

S'admeten cargas pera tots los ports del món,
ab coneixement directe y trasbord a Génova o Lisboa.

Neurastenias

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTAS LAS FARMACIAS

**TALLERS
d'Arts Sumptuaries**

DE

FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.

Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la millor y més agradable

Única que conté 80 per 100 d'oli de fetge de bacallà y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprovada y recomendada pels Colegios de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtiques de Farmacia de Matarí y Codina Länglin, de Barcelona.

És aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlllo físich, creixensa d'òssos y surtida de les dents. Necesaria als nens, embrassades, velets y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarros, tisiss, escròfules, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacías y magatzéms de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quars de dues a las tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigus de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafel ni Murillo los podrían fer mellor; aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 29, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més compta d'existeix a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes les obres de **Literatura, Ciencia y Arts** de les principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanales o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana

Ilustración Artística, La Moda Elegante Ilustrada,

Album Salon, Salon de la Moda

Ilustración Española y Americana, La Última Moda.

y a tota classe de Histrories, Periódichs y Revistas franceses, inglesas y alemanas.

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

ARTICLES DE

Dibuix, pintura y fotografía

del carrer REGOMIR, 3, Barcelona

han trasiadat son establecimiento al

carrer FONTANELLA, 10

(prop la plassa Catalunya) BARCELONA

LA BATERIA

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa **MORITZ** y refrescos espumosos. Gran existencia de vins y licors de totes classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics

Gabinet y Clínica Dental

DE **A. PONS ICART**

ST. AGUSTI, NÚM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emploamendes y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentaduras de totes classes.

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Méndez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.

Posta..... 1'50 »

Extranjer..... 2'00 »

Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduits

Se serveix a domicili

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS el non són organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab abonacions a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despulls, tercerilla, etc., grans lleugums, etc., i tots els sollicitats possibles després de la seua preparació.

Despulls, tercerilla, etc., grans lleugums, etc., i tots els sollicitats possibles després de la seua preparació.

COMMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4..—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Nuñez, 16, 2. -TARRAGONA

TOUCHETINA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

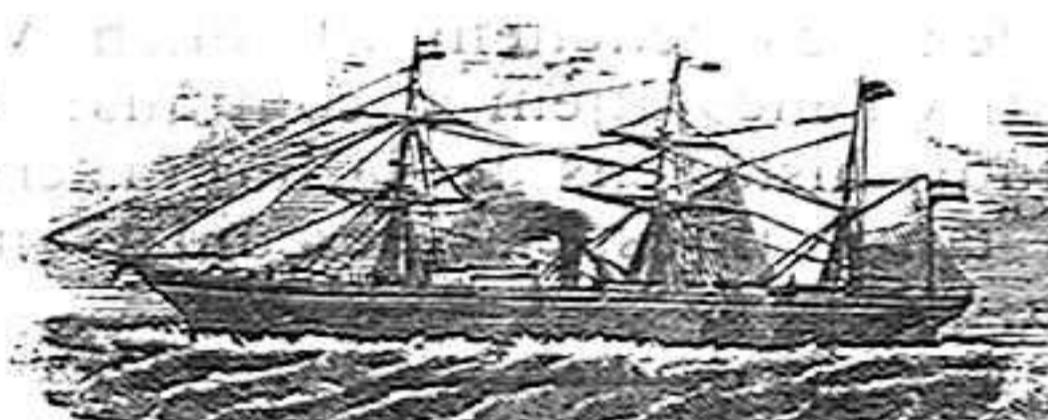
Real, 6, cantonada Rebollo, 20

En aquesta casa trobarà l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sultat y primeras materias pera abons ariques garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofré FLORESTILLA de la millor marca

TARRAGONA

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Bilbao, lo 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega pera Costaafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y lo 29 de Cádiz, lo vapor **Antonio López**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y lo 15 de Cádiz, lo vapor **M. Calvo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pera'l ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admetsen passatje y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral do Pacífich y pera Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macorís y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carúpano, Trinitat, Guaná y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 18 d'Octubre sortirà de Barcelona, havent fet escales intermitjents lo vapor **Isla Luzón**, directament pera Génova, Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y lo 7 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y lo 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Poo.—Lo dia 25 del Novembre sortirà de Barcelona, lo 26 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Poo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz dilluns, dimecres y divendres. Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

Aquesta triple agua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab flor de taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una peseta. A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratori de **A. Serra-Roca**. Farmacia del Centre-Tarragona. Demanar **AGUA NAF SERRA**

La mejor reconstrucción era combatir ab éxito totas las malalties nerviosas.

Farmacia Plana
al costat de l'antiga
CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicacions pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygues minero-medicinals
TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicacions pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Serveys de la Companyia Trasatlántica

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicacions pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Bilbao, lo 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega pera Costaafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y lo 29 de Cádiz, lo vapor **Antonio López**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distintos punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y lo 15 de Cádiz, lo vapor **M. Calvo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pera'l ferrocarril de Panamá ab les companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admetsen passatje y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral do Pacífich y pera Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macorís y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carúpano, Trinitat, Guaná y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 18 d'Octubre sortirà de Barcelona, havent fet escales intermitjents lo vapor **Isla Luzón**, directament pera Génova, Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y lo 7 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y lo 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Poo.—Lo dia 25 del Novembre sortirà de Barcelona, lo 26 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Poo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz dilluns, dimecres y divendres. Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

Aigua naf SERRA